

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ **«Основи психологічного консультування військовослужбовців»**

АНОТАЦІЯ КУРСУ

У межах цього курсу курсанти продовжують формувати інтегральну компетентність, особистісні та професійні уміння та навички, а саме: ознайомлюються з основними підходами до особистості в консультативному процесі, організацією і етапами психологічної консультації, одержують навички з психологічного консультування військовослужбовців за типовими запитами, використання окремих технік психологічного консультування.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

5 кредитів (150 годин): 90 годин аудиторної роботи, 60 годин самостійної роботи.

МЕТА КУРСУ

Мета курсу – оволодіти знаннями з основ психологічного консультування; ознайомитись з основними параметрами процесу консультування: умовами, структурою, динамікою, чинниками, що впливають на характер протікання консультативного процесу, ефектами і результатами; сформувати базові уміння і навички, необхідні консультанту в практичній діяльності.

Програмні результати навчання за навчальною дисципліною:

Випускник повинен:

Знати: методологічні і теоретичні засади психологічної практики; принципи та етичні норми консультативної діяльності; основні механізми та напрямки впливу на особистість; основні форми та складові надання консультативної допомоги; основні принципи консультування; основні ефекти і феномени консультування; типові помилки консультанта.

Уміти: використовувати позитивну лексику і позитивне програмування у роботі з людьми; виділяти пріоритетні напрями та обмеження в роботі з військовослужбовцем; визначати, діагностувати та класифікувати психологічні проблеми особистості; застосовувати відповідні методи психологічного консультування; збирати та інтерпретувати матеріал для психологічного аналізу проблеми й ситуації клієнта; розрізняти індивідуальні особливості психічних процесів; діагностувати емоційні стани та властивості особистості у поведінці військовослужбовця; діагностувати внутрішні конфлікти, фрустраційні реакції та конфліктні ситуації клієнтів; здійснювати та регулювати професійне спілкування у системі «психоконсультант-клієнт»; проводити і аналізувати консультативну бесіду; володіти навичками (вербальними і невербальними) підтримки контакту; використовувати в бесіді базові навички активного слухання; аналізувати приклади прояву терапевтичних ефектів в консультуванні.

Володіти: способами застосування отриманих знань у практичній роботі з людьми; навичками самоаналізу у сфері власної ціннісної позиції та загальної готовності до роботи з людьми; різноманітними прийомами збору та аналізу психологічної інформації.

Мати уявлення (бути ознайомленим) з: характеристиками різноманітних теоретичних моделей психологічного консультування; характеристиками та особливостями застосування методів та технологій психологічного консультування.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Вивчення цього курсу передбачає повне, часткове або опосередковане формування відповідних компетентностей ОПП.

Тематично навчальна дисципліна поділяється на два змістовних модуля, перший з яких узагальнює уявлення курсантів щодо психологічної практики на основі раніш

здобутих знань з психодіагностики, основ психотерапії та профілактики, соціальної психології та інших дотичних курсів. Другий змістовний модуль є практично-орієнтованим, в його межах формуються практичні вміння щодо ведення психологічної консультації, відбувається ознайомлення із окремими техніками психологічного консультування.

Назви змістових модулів та занять:

Змістовний модуль № 1. Загальна характеристика психологічного консультування.

Заняття 1. Психологічне консультування як вид діяльності психолога.

Заняття 2. Вимоги до особистості і навичок консультанта. Професійна підготовка психолога-консультанта.

Заняття 3. Організація роботи психологічної консультації.

Заняття 4. Особистість клієнта: підходи з точки зору основних психологічних шкіл (психодинамічний, гуманістичний, гештальт, когнітивно-біхевіоральний).

Заняття 5. Етапи психологічної консультації.

Заняття 6. Техніка психологічного консультування. Зустріч клієнта, скарга.

Заняття 7. Техніка психологічного консультування. Формулювання запиту.

Заняття 8. Техніка психологічного консультування. Консультативний договір.

Заняття 9. Техніка психологічного консультування. Формулювання порад і рекомендацій.

Заняття 10. Техніка психологічного консультування. Завершальний етап.

Заняття 11. Взаємодія консультанта з іншими спеціалістами (психіатр, невролог, юрист).

Заняття 12. Етичні аспекти професійної діяльності консультанта.

Змістовний модуль № 2. Типові запити і процедури психологічного консультування військовослужбовців.

Заняття 1. Консультування в ситуаціях, пов'язаних зі здібностями.

Заняття 2. Консультування в ситуаціях, пов'язаних з комунікативними проблемами.

Заняття 3. Консультування в ситуаціях, пов'язаних з проблемами саморегуляції.

Заняття 4. Консультування в ситуаціях, пов'язаних з міжособистісними проблемами.

Заняття 5. Консультування в ситуаціях, пов'язаних з сімейними проблемами.

Заняття 6. Консультування в ситуаціях, пов'язаних з психолого-педагогічними проблемами.

Заняття 7. Консультування в ситуаціях, пов'язаних з особистісними невдачами.

Заняття 8. Консультування в ситуаціях, пов'язаних з проблемами самопочуття і здоров'я.

Заняття 9. Консультування в ситуаціях, пов'язаних з депресивною симптоматикою.

Заняття 10. Консультування в ситуаціях, пов'язаних з ознаками психологічної травматизації.

Заняття 11. Консультування в ситуаціях, пов'язаних з адиктивною поведінкою.

Заняття 12. Консультування в ситуаціях, пов'язаних з суїцидальною поведінкою.

Заняття 13. Консультування в ситуаціях, пов'язаних з професійними труднощами.

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань курсантів здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання знань слухачів (курсантів, студентів) в Національній академії Національної гвардії України».

МІЖСЕСІЙНЕ ОЦІНЮВАННЯ (ПОТОЧНА ТА ТЕМАТИЧНА ПЕРЕВІРКА)

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах модулів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи на підґрунті перевірки конспектів.

Завдання для самостійної роботи оформлюються на зворотному боці конспекту, вітається структуровані форми запису (таблиці, блок-схеми тощо). Обсяг повинен бути розумним, багато тексту не гарантує відмінної оцінки. Необхідно обов'язково зазначати джерела, на які спирається відповідь.

Перелік завдань для самостійної підготовки:

1. Цілі психологічного консультування.
2. Структура процесу консультування.
3. Модель ефективного консультанта.
4. Система цінностей консультанта.
5. Професійна деформація консультанта.
6. Супервізія і інтервізія.
7. Консультативний контакт.
8. Перенос і контрперенос в консультуванні.
9. Перша зустріч з клієнтом.
10. Консультування тривожних клієнтів.
11. Консультування при реакціях страху і фобіях.
12. Консультування вороже налаштованих і агресивних клієнтів.
13. Особливості консультування "невмотивованих" клієнтів.
14. Консультування клієнтів, що пред'являють завищені вимоги.
15. Консультування при переживанні провини.
16. Особливості консультування клієнтів, що плачуть.
17. Консультування істеричних (гістріонних) особистостей.
18. Консультування obsесивних особистостей.
19. Консультування при параноїдальних розладах.
20. Консультування шизоїдних особистостей.
21. Консультування асоціальних особистостей.
22. Консультування при алкоголізмі.
23. Консультування клієнтів з психосоматичними розладами.
24. Консультування клієнтів з депресією і суїцидальними намірами.
25. Консультування при переживанні втрати.
26. Консультування при сексуальних проблемах.

Перелік літератури для читання:

1. Кочунас Р. Основы психологического консультирования.
2. Алёшина Ю.Е. Индивидуальное и семейное психологическое консультирование.
3. Айви А.Е., Айви М.Б., Саймэк-Даунинг Л. Психологическое консультирование и психотерапия.
4. Меновщиков В.Ю. Психологическое консультирование: работа с кризисными и проблемными ситуациями.
5. Немов Р.С. Основы психологического консультирования.
6. Хухлаева О. В. Основы психологического консультирования и психологической коррекции.

Наведений список літератури є орієнтовним, джерела доступні в мережі Інтернет. Читати підручники (посібники) цілком не потрібно, вказівки щодо читання будуть даватись викладачем наприкінці лекційних занять.

Загальні критерії оцінок:

“відмінно” – Курсант має зробити виступ за одним з питань семінару, приймати активну участь в обговорюванні виступів інших учасників, ставити питання, давати відповіді. Конспект повинен містити всю основну інформацію з певної теми, мати узагальнено-логічні схеми, таблиці тощо.

“добре” – Курсант має зробити виступ за одним з питань семінару. Конспект повинен містити всю основну інформацію з певної теми.

“задовільно” – Курсант має приймати участь в обговорюванні виступів інших учасників. Конспект повинен містити всю основну інформацію з певної теми.

“незадовільно” – Курсант не готовий до заняття, не приймає участь в обговорюванні виступів інших учасників. Конспект не містить основну інформацію з певної теми.

ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ (РУБІЖНИЙ ТА ЗАКЛЮЧНИЙ КОНТРОЛЬ)

Метою заліку є контроль сформованості в курсантів системи знань і умінь з навчальної дисципліни. Перелік питань до заліку міститься в методичних вказівках до його проведення, що зберігаються на кафедрі і доступні для курсантів у будь-який час.

Залік здійснюється на підґрунті суми набраних балів отриманих під час міжсесійного оцінювання (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу, а також ведення конспекту.

1. Кількість балів за ведення конспекту (самопідготовку) становить від 0 до 40 балів.
2. Кількість балів за аудиторну роботу (у межах вивчення курсу) становить від 0 до 40 балів.
3. Кількість балів, яку можна отримати на заліку становить від 0 до 50 балів. До заліку допускаються студенти, які попередньо за підсумками аудиторної та самостійної роботи одержали не менше 50 балів.

ПОЛІТИКА КУРСУ

- Курс передбачає індивідуальну та групову роботу.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни.
- Якщо курсант відсутній з поважної причини, він/вона презентують виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- Під час роботи над проектами не допустимо порушення академічної доброчесності.
- Презентації та виступи мають бути авторськими, оригінальними.